

Lényeg portré

Közeleti kvíz

Kiefer Ferenc Széchenyi-díjat kapott

„...a világ egyik legjelentősebb ma élő nyelvésze. Önálló kutatási eredményei mellett igen sokat tett azért, hogy a modern nyelvészeti elméletek és módszerek elterjedjenek a világban és nem utolsósorban Magyarországon. A nyelvtudomány egészére kiható újító munkássága, valamint a magyar és a nemzetközi tudományos közéletben játszott szerepére tekintettel javasoljuk Kiefer Ferenc számára a Széchenyi-díj odaítélését.” Részletek Széchenyi-díjas akadémikus professzorok ajánlásából.

Kiefer Ferenc

Nem b a j a i születésű, mégis bizonyára többben emlékeznek a kedves, derűs, harmonikus lelkületű fiatalemberre, aki ifjúkora legfogékonyabb húsz esztendejében városunkban élt, s akit ma is több szál köt Bajához. A III. Béla Gimnázium alapításának 250. évfordulója alkalmából írt visszaemlékezéseiben hálával gondol szaktanáira, a lelki, szellemi fejlődésében döntő szerepet játszó Mária Kongregációra, az Önképzőkörre, a Cserkészetre, a klasszikus zene iránti érdeklődését jelképező Liszt Ferenc Körre, s arra az „egyszemélyi szellemi központra”, akit Gondos Lászlónak hívtak.

– Gondos Laci bácsi a maga köré gyűjtött fiatalokkal hetente több délutánt, estét töltött el zenehallgatással és filozofálással. Azok, akik bűvkörébe kerültek, sokat tanulhattak, életre szóló szellemi csomagot kaphattak tőle.

– Feltehetően ebből az élményből sarjadtak a Kiefer-ház vasárnapi zenedélutánjai, a lemezhallgatás, apró kórusművek megtanulása, olykor szabadtéri előadás.

– A másik óriási élmény a Duna és a Sugovica volt; a kirándulások, nyári táborozások...

– A régi értékek nemcsak eltűntek, hanem negatív előjelűekké váltak, a tiltott dolgok közé tartoztak. A többiek megfélemlítése érdekében néhány diákot fegyelmi úton eltávolítottak, így kellett nekem is elhagynom a gimnáziumot. Végül Budapesten érettségiztem, a Fazekas Mihály Gimnáziumban. Az egyetemen matematikából és fizikából szereztem diplomát, majd hat évig tanítottam különböző középiskolákban – többek között a Bajai Német Tannyelvű Gimnáziumban.

– Milyen motiváció révén sodródott aztán humán területre?

– Ha a nyelvekre gondol – mindig is érdekelt. Három nemzetiségű és nyelvű településen: Apatinban születtem. A magyar mellett már gyermekkoromban beszéltem németül, a szerbet mára nagyrészt elfelejtettem. A gimnáziumban latint, németet, franciát és orosz tanultam, s különóra jártam angolból és horvátból. Nyelvesszé véletlenül váltam. 1963-ban matematikusként alkalmaztak a MTA Számítástechnikai Központjában, ahol a magyar nyelv számítógépes elemzésével kezdtem el foglalkozni.

– Érdeklődése mikor és miért fordult mégis az elméleti nyelvészet felé?

– A fordulatot egy 1965-ben elnyert egy éves amerikai ösztöndíj hozta. Ott-tartózkodásom alatt híres szakemberek kitűnő előadásait hallgattam; olyan közegben éltem, amelyben nap mint nap felmerült egy-egy új ötlet. Akkor jöttem rá, hogy engem elsősorban az elméleti nyelvészet ér-

dekel. A számítástechnikai Központ matematikai nyelvészeti kutatócsoportjának megszűnte után jó néhány külföldi egyetemen (Stockholm, Párizs, Stuttgart, Bécs) voltam vendégprofesszor, 1973-ban a MTA Nyelvtudományi Intézetének főmunkatársa, azaz „teljes állású” nyelvész lettem.

– Úgy tudom, ebben az intézményben vezetői állást is betöltött.

– Igen, igazgatóhelyettes, majd igazgató lettem, miközben az ELTE-n is oktattam. Az elmúlt néhány évtizedben az általános nyelvészet mellett egyre inkább magyar nyelvészeti problémák is érdekelték. 1987-ben lettem a MTA levelező, majd 1995-ben rendes tagja.

– Úgy hírlik tudományos munkásságát külföldön is elismerték-e ismerik.

– Több külföldi és hazai tudományos intézmény és társaság bízott meg vezető szereppel; tagja vagyok az Osztrák Tudományos Akadémiának, a stockholmi és a párizsi egyetem díszdoktorrá fogadott.

– Az elméleti és a leíró nyelvészetre gyakorolt hatásában nyilván nagy szerepe van a jórészt külföldön is megjelent publikációinak.

– Eddig nyolc könyvem és kétszáz tudományos cikkem jelent meg.

S még koránt sincs vége. Igaz, 2002-ben nyugdíjas lett, de továbbra is dolgozik. Vezeti az egyetem Elméleti Nyelvészet Doktori Programot, el látja a Nemzetközi Nyelvészeti Társaság elnöki tisztét, igyekszik eleget tenni a meghívásoknak; szóval fáradhatatlan. Idejéből nagyritkán futja egy-egy röpké látogatásra a Sugovica-parti kisvárosba, amely alig változott az idők során: ugyanolyan forrók a nyári délutánok, selymes a dunai homok és éppen úgy csipnek a szúnyogok, mint hajdan...

FM

1. A Hankook Tire Oldószer és Mérgező Vegyi Anyagok Áldozatainak Bizottsága elnevezésű szervezet szerint az utóbbi két évben 13 – többségében negyven évnél fiatalabb – gumigyári dolgozó halt meg rákban, szív- és érrendszeri betegségekben, vagy agyszélhűdében. „A Hankook Tire Co. menedzsmentje évtizedekig tudott róla, hogy a munkavállalók tisztázatlan háttérű betegségekben szenvednek és kinyomozta, hogy a halálukat a gyárban használt oldószer és mérgező vegyi anyagok okozhatták”- állítják. A szervezet ezért az ügyességen tett feljelentést. Milyen váddal?

a. szándékos emberölésre irányuló összeesküvés

b. gondatlanságból elkövetett veszélyeztetés

c. emberölésben való bűnrészes-ség és hivatali kötelességmulasztás

2. Kik ellen?

a. Cho Yang Rai cégelnök,

b. hat korábbi és a jelenlegi munkaügyi miniszter

c. további 25 minisztériumi tisztviselő, külső szakértő, illetve Hankook-alkalmazott

3. Jelölje be, hogy Horn Gábor rokonságából kinek milyen pozíciója volt és van jelenleg is!

a. Horn Gábor államtitkár

b. testvére, Horn György

c. édesapja, Horn Miklós

d. felesége, Bakonyi Éva,

1. a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének alapítója, Szdsztag 1989-től

2. a Közgazdasági Politechnikum nevű magániskola alapítója és volt vezetője.

3. a Soros Alapítvány közoktatási programjának volt vezetője.

4. az Alternatív Közgazdasági Gimnázium (AKG) létrehozója.

5. az Alapítványi és Magániskolák Egyesületének jelenlegi elnöke

6. az MSZP alapító tagja, jelenleg V. kerületi önkormányzati képviselő, az oktatási bizottság alelnöke.

7. volt MSZMP tag, korábban a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola vezetője

8. nyugdíjas, most a Budapesti Gazdasági Főiskola dékán és rektori szaktanácsadója.

9. 2008. decemberig, a budapesti iroda bezárásáig a Soros Alapítvány igazgatója volt.

Megfejtések:

1:a és c, 2: a, b és c (összesen 33 személy ellen, akik felelősek a gumigyári dolgozók haláláért), 3: a: 1,2,3 ; b:4,5; c:6,7,8; d:9.

Tudja-e, Miniszterelnök úr,

– hogy hány háztartás létét veszélyezteti a magas áramdíj?

– hogy milyen sok pénz az az 5 milliárd forint, amibe a következő népszavazás kerülne?

– hogy Ön mellé nem ártana egy „memóriacsoport”, hiszen nem képes ugyanarról a dologról kétszer ugyanazt nyilatkozni?

– hogy milyen acatlanul rövid határidőkkel hirdetett intézmény-

vezetői pályázatokat már leváltott egészségügyi minisztere?

– hogy az „EVA”, az egykori szocialista pénzügyminiszter, Békési László szerint is legalizált adócsalás?

– hogy „tisztasági csomagját” saját pártkatonái is elutasítják?

– hogy a gazdaság kifehéritését hol kellene kezdeni? Legfelül Miniszterelnök úr!

– hogy az „emberei” kínosan hallgatnak egy-egy kényes ügy ki-pattanásakor? Miért?

– hogy megint csúsznak az APEH által befogadott ÁFA visszatérítések, komolyan veszélyeztetve ezzel sok vállalkozást?

Ezekre kellene válaszolni Miniszterelnök úr! Nem pedig hazudni reggel, éjjel, meg este!